

Gıda Komitesi Sorunu Çözebilecek mi?

Yıllardan bu tarafa pazardaki veya marketteki ürünlerin fiyat oluşumu hep sorun olarak yansımıştır. Fiyat makasındaki sorun her vesile ile dile getirilmiş olmasına rağmen nedenleri ve çözümleri ile ilgili ciddi bir çalışma yapılmamıştır. Yetkili ağızlar ilk kez “Üretici örgütlerinin güçlendirilmesi, rekabet koşullarının düzenlenmesi, özel tarım bankacılığının geliştirilmesi, tarım sektöründeki vergi ve teşvik sisteminin gözden geçirilmesi...” gibi yıllardan beri çözüm bekleyen konuları dile getirmeye başlamışlardır.

Üst düzey yetkililerden oluşan “Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme Ve Değerlendirme Komitesi” kurulmuştur. Bu durum önemli bir gelişmedir. Ancak, çözüm için bazı sorulara da yanıt bulmamız gerekiyor.

Fiyatı belirleyen kim? Fiyatın belirlenmesinde hangi unsurlar rol oynuyor? Rekabet koşulları hazırlanmış mı? Rekabet kuralları işliyor mu? Üretim ne kadarı kayıt altında? Bugüne kadar bazı tedbirleri almamız gerekmez miydi? Koyu bir özel sektörcü yaklaşım çok mu gerekiydi? Reel ekonominin gerçek aktörleri kimler? Bu soruların cevabını bulmamız sanırım çok önemli.

Ülkemizde uzun yıllardan bu tarafa uygulanan ekonomik modelin rekabete dayalı olması, ancak üreticinin rekabet gücünden yoksun olması, üretici örgütlenmesinde çok parçalı bir yapı; diğer taraftan gümrük birliği ve Dünya Ticaret Örgütü ile yapılan anlaşmalar, ekonomideki dengeleri ülkemiz aleyhine bozmuştur.

Üretici olmak, imalatçı olmak, istihdam yaratmak yıllardan bu tarafa yeterince teşvik edilmemiş, bazı mevzuat düzenlemeleri ile getirilen teşvik unsurları da arzulan sonuçları vermemiştir. Üstelik hem hayvansal hem de tarımsal ürünlerin ithalatı, pazarın terbiye edilmesini de fiyat makasının kapanmasını da sağlayamamıştır.

Fiyatın hakkıyla oluşmaması, insanları üretimden, topraktan ve köyden uzaklaştırmıştır. Bazen de kantarın topu kaçmış, tüketiciyi koruyacağız derken, üretici mağdur edilmiş, maalesef ithalat mekanizması ile bacağımıza kurşun sıktığımız dönemler yaşanmış ve bu uygulamalara hala devam edilmektedir.

Uluslararası sermaye, bir taraftan ağırlıklı olarak ithalata dayalı bir sanayinin oluşmasına zemin hazırlarken, diğer taraftan tüketim toplumu oluşturmak için de tüm gerekli argümanları kullanmıştır.

Mevcut sistem, üretimde olduğu kadar, pazarlama zincirinde de hem üreticilerin hem de tüketicilerin aleyhine işleyen bir yapı ortaya çıkarmıştır.

Sayıları 400'e yaklaşan büyük AVM'ler, yine sayıları 15.000'e yaklaşan ve zincir oluşturan butik alışveriş dükkanları beldelere, neredeyse köylere kadar yayılmış; ekonominin ve sosyal yapının iliklerine kadar işlemiştir. Ekonomideki pazar payları %80'lere dayanmıştır. Diğer taraftan uluslararası sermayenin tekelleştiği, kolaylıkla dayanışabileceği bir yapı oluşturulmuştur.

Üretimden tüketime olan zincirin her halkasında önemli direnç noktaları oluşmuştur. Bu nedenle yeni bir sistemin geliştirilmesi ve uygulanmasında, mevcut yapının göstereceği direncin kırılması da kolay olmayacaktır. Gerçekleştirilmesi öngörülen çiftçi kayıt sistemi ile hal kayıt sisteminin entegrasyonunda umuyorum üretici örgütlerinin önemli rolü olacaktır. Bu nedenle muhtemeldir ki üretici örgütlenmesinde reorganizasyona gidilmesi de kaçınılmaz hale gelecektir.

Üretimden tüketime kadar işleyen mekanizmanın içerisinde kooperatiflere çok önemli görevler düşecektir. Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi standardizasyon, muhafaza, ambalajlama ve pazara sevk edilmesine kadar olan süreçte etkin, kurumsal ve şeffaf bir kooperatifleşmenin oluşturulması artık kaçınılmaz görünmektedir. Gıda komitesini ülkemiz adına çok önemli sorunlar bekliyor. Komitenin, tabanın sesine kulak vererek, ayağı yere sağlam basan ve ülke gerçeklerine ve reel ekonominin gerçeklerine uygun kararlar alacağını umuyorum. Bu umut ışığı da karartılmadan umarım sorunlara çözüm üretilebilir.

Kaynak: [Apelasyon Dergisi](#)

Yazar: Erol Akar

